

Asia: LVM/1354/01/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Suunnitelmaluonnos

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

1. TEN-T kattavaan verkkoon kuuluva 4-tieyhteys Kemistä pohjoiseen nostetaan TEN-T ydinverkkoon
2. Nopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentamista Pohjois-Suomeen korostetaan tärkeänä liikennejärjestelmäasiana.

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- Liikenneverkko ja solmukohtat
- Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut
- Liikennejärjestelmän tukitoimet
- Muut toimenpiteet

-

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

-

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

Pohjois-Lapin halki kulkeva E75 eli nelostie kuuluu Suomen pääväyläverkkoon ja on osa Jäämeren käytävää (Arctic Corridor). Sillä tarkoitetaan liikenne- ja kehityskäytävää, joka yhdistää Itämeren alueen Jäämeren syväsatamiin ja Pohjoisen merireitin länsipäähän. Jäämeren käytävä kuuluu pääosin TEN-T kattavaan verkkoon. Jäämeren käytävä yhdistyy eteläosastaan ydinverkkoon kuuluvaan Bothnian Corridoriin, mikä puolestaan liittyy kahteen TEN-T ydinkäytävään: Skandinavia-Välimeri sekä Pohjanmeri-Itämeri.

Jäämeren käytävän rungon muodostava Valtatie 4 Helsingistä Utsjoelle on Suomen tärkein etelä-pohjoissuuntainen tieyhteys. Valtatie 4 palvelee kansainvälistä, valtakunnallista ja maakunnallista henkilö- ja tavaraliikennettä. Tien kautta kulkee myös pääosa koko Lapin liikenteestä. Tie on valtakunnallisen tavaraliikenteen merkittävä väylä ja pitkämatkaisten kuljetusten yhteys. Raskaan liikenteen kuljetukset ovat lisääntyneet erityisesti kaivoskuljetusten takia. Lähitulevaisuudessa suuret metsä- ja bioteollisuuden investoinnit Kemi-Tornion alueella lisäävät entisestään myös puukuljetuksia.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (VLJS) yhtenä visiona on, että Suomi on onnistunut hyödyntämään koko maantieteellisen potentiaalinsa matkojen ja kuljetusten kansainvälisenä solmupisteenä.

Edellä mainitun vision toteuttamisen kannalta VLJS ei ole riittävä. VLJS:ssä tulee vahvemmin varautua arktisten yhteyksien kehittämiseen. Erityisen tärkeää tässä on Jäämeren käytävän ja siihen kuuluvan vt 4 pääväylän sisällyttäminen TEN-T ydinverkkoon. Vaikka VLJS suhtautuukin varauksellisesti TEN-T ydinverkon laajentamiseen, on laajentaminen Jäämeren käytävän osalta perusteltua VLJS vision ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäämeren käytävän sisällyttäminen TEN-T ydinverkkoon parantaa myös Verkkojen Eurooppa rahoituksen hyödyntämistä pääväylän kehittämiseksi.

Toisena puutteena VLJS:ssä on nopeiden tietoliikenneyhteyksien suppea huomioiminen. VLJS käsittelee tietoliikenteen pääasiassa vain liikenteen digitalisaation kautta, kun tosiasiallisesti tietoliikenneyhteydet ovat keskeinen osa liikennejärjestelmää ja niiden vaikutus ilmaston muutoksen hillitsemisessä on merkittävä. Nopeiden tietoliikenneyhteyksien kattavuutta ainakin pitkien etäisyyksien Pohjois-Suomessa tulee korostaa. Tässä suhteessa on myönteistä Koillisväylän kaapeliyhteyden huomioiminen.

Lausuntonaan Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä esittää, että TEN-T kattavaan verkkoon kuuluva 4-tieyhteys Kemistä pohjoiseen nostetaan TEN-T ydinverkkoon ja että nopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentamista Pohjois-Suomeen korostetaan tärkeänä liikennejärjestelmäsiana.

Vaikutusten arviointi

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

-

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

-

Yleistä

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

-

Lohi Timo
Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä